

УДК 658:338

Дмитрів С.П., Колесник Г.Ю., Юрик Н.Є.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ПОКРАЩЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ
ЯК ДЖЕРЕЛО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Dmitryv S.P., Kolesnik G.Yu., Yurik N.Je.

**IMPROVING THE USE OF MANUFACTURING FUNDS
HOW TO SUPPLY SOURCES OF COMPETITIVENESS OF DOMESTIC
ENTERPRISES**

В останні роки в Україні відбулися і відбуваються глибокі економічні зміни, зумовлені процесами трансформаційної економіки. Метою докорінних перетворень у виробничій сфері за сучасних умов є формування конкурентоспроможності промислових підприємств національної економіки. Рівень господарювання підприємств в Україні в умовах економічних перетворень у деякій мірі визначається ефективністю використання їх виробничого потенціалу. Сучасні умови діяльності вітчизняних підприємств вимагають прийняття оптимальних управлінських рішень щодо визначення обсягів виробництва, обрання цільових ринків реалізації продукції, що передбачає ефективність використання всіх видів ресурсів підприємства, їх оптимальну структуру, від якої залежать фінансові результати і фінансовий стан підприємства. Ринок вимагає швидкого реагування на зміну господарської ситуації, пов'язаної з використанням виробничого потенціалу, та його впливу на фінансовий стан підприємств. Дослідження сучасних підходів до трактування понять "виробничий потенціал" дало змогу виділити чотири напрямки в його визначенні. Перший – включає у поняття "виробничий потенціал" сукупність необхідних для функціонування або розвитку системи різних видів ресурсів (трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних тощо). Сюди ж включається сукупність ресурсів, що забезпечують необхідний рівень організації виробництва та управління. Науковці другого напрямку включають у виробничий потенціал тільки систему матеріальних та трудових факторів, що забезпечують досягнення мети виробництва. Третій напрямок визначає, що виробничий потенціал – це система єдності структури та функцій виробничих ресурсів, вияв їх взаємозв'язку і можливості колективу виконувати певні завдання. Найзагальнішим показником результатів виробництва та відтворення є випуск товарів і надання послуг. Цей показник є основою для розрахунку інших показників результатів економічної діяльності підприємства, зокрема загальних показників ефективності виробництва у цілому. До них належать ресурсовіддача, капіталовіддача, фондівіддача, виробіток, матеріаломісткість.

Формування ефективних, адаптованих до сучасних умов розвитку виробничих відносин механізмів управління виробничим потенціалом промислового підприємства неможливе без комплексного та системного дослідження факторів, що впливають на формування і розвиток виробничого потенціалу підприємства. Мова йде про дослідження виробничого потенціалу під впливом факторів не як окремих складових його розвитку, а як комплексного визначення меж виробничо відтворювальних процесів на підприємстві, у галузі або регіоні, про умови реалізації деяких граничних стратегічних установок, у межах яких виробничі системи будь-якого рівня не втрачають своєї цілісності.

На основі процесного підходу були досліджені фактори, які впливають на виробничий потенціал підприємства. Пропонуємо системну концепцію формування й

оцінювання виробничого потенціалу підприємства, яка, на основі системного підходу, повинна складатись з двох підсистем: функціонуючий виробничий потенціал підприємства та потенційні можливості розвитку виробничого потенціалу: рівень якості продукції; рівень організації виробництва та раціональність організації бізнес-фінансування; процесів; якість внутрішнього системного управління підприємством; рівень конкурентоспроможності продукції та підприємства; кваліфікаційний рівень персоналу; завантаженість виробничих потужностей; позиціонування підприємства на ринку виробничих ресурсів, капіталу, продукції.

Об'єктивна необхідність інтенсифікації виробництва обумовлюється тим, що екстенсивні фактори розвитку виробництва стають все більше обмеженими. Процес виробництва чи сервіс на будь-якому підприємстві здійснюється при певній взаємодії трьох визначальних його чинників: персоналу (робочої сили), засобів праці та предметів праці. Використовуючи наявні засоби виробництва, персонал продукує суспільно корисну продукцію або робить виробничі і побутові послуги. Це означає, що з одного боку, мають місце витрати живої і уречевленої праці, а з другого є результати виробництва. Останні залежать від масштабів застосовуваних засобів виробництва, кадрового потенціалу та рівня їх використання. Сьогодні одним з найбільш актуальних завдань, що стоять перед сучасним підприємством, яке має в своєму розпорядженні складне дороге в обслуговуванні обладнання, є необхідність забезпечення його безпеки та одночасно економічної ефективної роботи. Важливим моментом при вирішенні цього завдання стає впровадження систем управління виробничими фондами та активами підприємства, що складають невід'ємну частину виробничого процесу та дозволяють збільшувати виробничу потужність підприємства за рахунок використання сучасних інформаційних технологій, не вдаючись до закупівель нового обладнання. Важливим моментом при вирішенні цього завдання стає впровадження систем управління виробничими фондами та активами підприємства, що складають невід'ємну частину виробничого процесу та дозволяють збільшувати виробничу потужність підприємства за рахунок використання сучасних інформаційних технологій, не вдаючись до закупівель нового обладнання.

На наш погляд, основними шляхами поліпшення використання виробничої потужності підприємства є: повне використання у виробництві машин і обладнання; ріст коефіцієнту змінності роботи обладнання; ліквідація простоїв обладнання; скорочення термінів освоєння нових виробничих потужностей; інтенсифікація виробництва; скорочення часу перебування обладнання в ремонті і оглядах; впровадження прогресивних технологічних процесів; економічне стимулювання кращого використання обладнання.

Список використаних джерел:

1. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: [навч. посіб.] / С.М. Клименко, Т.В. Омеляненко, Д.О. Барабась, О.С. Дуброва, А.В. Вакуленко. – К.: КНЕУ, 2008. – 520 с.
2. Левицька І.В. Проблеми інтенсифікації відтворювальних процесів на підприємствах харчової промисловості [Текст] / І.В. Левицька // Економіка харчової промисловості. – 2010. – №3. – С. 14–17
3. Лупак Р. Л. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин [Текст] / Р. Л. Лупак, А. М. Дідич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.6. – С. 248–252.